

6.

Wartość grupy społecznej, w której się żyje

I. PROSPEKT WARTOŚCI

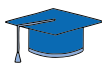
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Odpowiedzialność za środowisko społeczne

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie postawy życzliwości do innych

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Ludzie z mojego otoczenia wpływają na moje życie.
- Moje środowisko wpływa na moją osobowość.
- Wielkie miasto, miasteczko, wioska, w których żyję, dostarczają mi wielu wartości.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Akceptacja miejsca i środowiska, w którym się żyje.
- Każdy styl i sposób życia można zmienić na lepszy albo go pogorszyć.
- Każdy jest częścią społeczności, w której żyje.

Zasady

- Poznaje historię miejsca mojego życia i osoby, które przyczyniły się do jego rozwoju.
- Odkrywam wartości mojej społeczności.
- Staję w obronie mojego domu, środowiska.
- Nie pogardzam żadną ze spotkanych społeczności.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Ludzie, którzy mnie otaczają, są moimi braćmi.
- Nie należy mówić źle o swoim środowisku.
- Miejsce, środowisko, w którym żyję, jest częścią mojego życia.

Zasady

- Doceniam miejsce, środowisko, w którym żyjemy.
- Dbam o dobro wspólne: wygląd mojego domu, ulicy, osiedla.
- Identyfikuję się z ludźmi z mojego miejsca zamieszkania.

1.7. ZADANIA DLA PRZEDSZKOLA, WYCHOWAWCY

Normy

- Powinna następować akceptacja miejsca swojego życia, swojej pracy.
- W każdym miejscu na Ziemi można osiągać właściwy rozwój osoby i społeczności.
- Uczniowie pochodzący z różnych środowisk noszą w sobie tę samą godność.

Zasady

- Poznaje środowisko życia moich wychowanków.
- Wspólnie organizujemy działania na korzyść miejsca naszego życia.
- Analizuję, jaki wpływ miała, ma i będzie miała szkoła na miejscowe środowisko.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Dzieci poproszone są o przyniesienie z domu przedmiotów związanych z regionem, miejscowością, z której pochodzą. Mogą to być pamiątki rodzinne, przedmioty, które mają swoją historię lub mają dla nich znaczenie sentymtalne (zdjęcie, historyczna pocztówka, portret przodka, odznaczenie wojenne). Następnie wychowankowie opowiadają o swoich pamiątkach i o ich związku z miejscem, w którym mieszkają.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Doceniamy ludzi¹ i miejsce, w którym żyjemy. Jesteśmy zyczliwie nastawieni do każdego człowieka. Szanujemy² swoich bliższych i dalszych sąsiadów, jesteśmy zawsze gotowi do udzielenia pomocy. Nasze środowisko nie stanowi „zamkniętego kręgu”, okazujemy innym zainteresowanie i chęć udzielenia pomocy. Razem z pracownikami przedszkola, pedagogami, wychowankami i rodzicami działamy na rzecz naszego otoczenia. Potrafimy wspólnie przeprowadzić konstruktywną ocenę środowiska.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje ryzyko postawy niechęci i ciągłej krytyki swojego środowiska. Może się pojawić agresja wobec współmieszkańców albo wobec wspólnego dobra³. Wychowankom grozi brak umiejętności adaptowania się do środowiska, trudności w nawiązywaniu kontaktów społecznych, brak wiedzy, brak zainteresowania się historią swojej wioski, miasta lub osiedla.

¹ „Solidarność pomaga nam dostrzec «drugiego» – osobę, lud czy naród – nie jako narzędzie (...), ale jako «podobnego nam», jako «pomoc», czyniąc go na równi z sobą uczestnikiem «uczty życia», na którą Pan Bóg zaprasza jednakowo wszystkich ludzi”. SRS 40; por. Rdz 2,18.

² „Szacunek dla osoby ludzkiej. Przechodząc do praktycznych i pilniejszych wniosków, Sobór kładzie silny nacisk na szacunek dla człowieka, tak by poszczególni ludzie bezwzględnie uznawali każdego bez wyjątku bliźniego za drugiego siebie, zważając przede wszystkim na jego życie i środki konieczne do jego godnego prowadzenia, aby nie naśladowali owego bogacza, który nie wykazał żadnej troski o ubogiego Łazarza”. KDK 27.

³ „Więzi społeczne mogą tworzyć z jednej strony struktury dobra, ale mogą też służyć rozbudowywaniu struktur zła”. Drożdż M., *Mediacyjno-integracyjna rola mediów w osobowych relacjach komunikacyjnych*, „Studia Socialia Cracoviensia” 6 (2014), nr 1 (10), s. 40.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Więzi rodzinne pełnią funkcję osiową, wyznaczając drogę rozwoju człowieka. Rodzina czy to miejska, czy wiejska nadal pozostaje dla człowieka punktem odniesienia, swoistym zwierciadłem, w którym odbija się jego osobowość.

Rodzina jest więc środowiskiem, w którym dziecko w sposób naturalny przyswaja wartości kulturalne, etyczne i społeczne, zapewnia odpowiedni rozwój swoim członkom, a tym samym wpływa na rozwój społeczeństwa. W prawidłowo zorganizowanej rodzinie, w klimacie miłości, zrozumienia dziecko otrzymuje pełne wsparcie, poczucie bezpieczeństwa i możliwość przeżywania szczęśliwego dzieciństwa. Jeśli kondycja rodziny pogarsza się, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno jednostek, jak i społeczeństwa.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

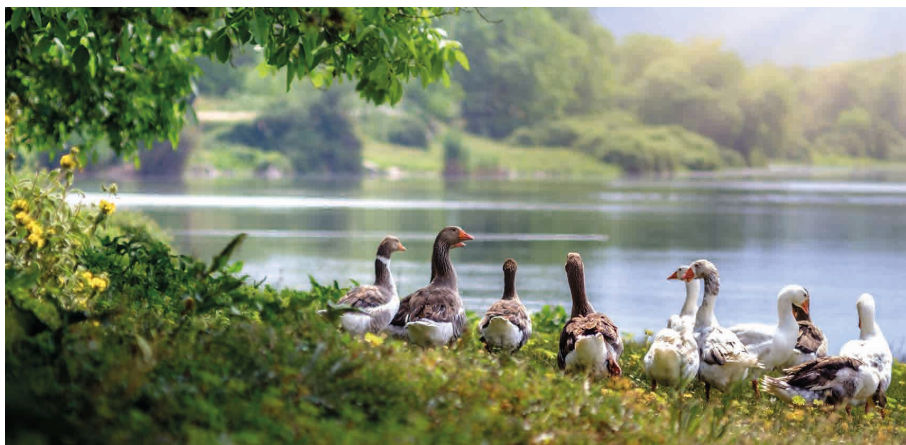
Srebrny, mały lisek polarny, żeby docenić własne środowisko, własną rodzinę, potrzebuje odbyć daleką podróż. Znużony życiem na Grenlandii, wśród innych lisów polarnych, wyrusza na poszukiwanie ciekawszego miejsca. Kiedy wydaje się, że już takie znalazł, okazuje się, że rzeczywistość nie jest tak kolorowa, jak mu się to wydawało. Po tym odkryciu lisek zaczyna bardzo tęsknić za swoim domem i tymi, od których uciekał.

Wkrótce był na miejscu. Zapiszczał radośnie, a wtedy przybiegli: mama, tata, jego kuzyni, dziadkowie i koledzy, małe lisy i duże lisy.

– Srebrny, Srebrny! – wołali uradowani. Wyściskał się ze wszystkimi i ucałował ich: cmok, cmok. Mniejsze liski, którym kiedyś dokuczał, polizał w nos. A one przechodziły mu pod brzuchem i łaskotały go ogonami: gili, gili. Kiedy się z wszystkimi przywitał, opowiedział im o swojej podróży. Jak płynął po ogromnym oceanie. I kosztował soczystych owoców na zielonej wyspie. I jak spotkał bandę niedobrych lisów. A potem zobaczył zwierzątka z puszystymi ogonami. I jak bardzo tęsknił za domem. Opisał im lodołamacz i mruczenie fal.

Zrobiło się późno i ciemno. Powietrze pachniało już fioletową nocą polarną. Srebrny zwinął się w kłębek, tak jak cała jego rodzina. Powiercił się, pokręcił i ziewnął trzy razy. Zamknął oczy i zasnął razem z całym stadem lisów polarnych. Mieli piękne, kolorowe sny.

A. Ginko, *Podróż Srebrnego*, Warszawa 2014, s. 28-30.

Po wielu perypetiach Srebrny dochodzi do wniosku, że „wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej”. Tę prawdę, starą jak świat, znają wszyscy, a jednak, żeby w pełni ją przyjąć i zaakceptować, każdy potrzebuje własnych doświadczeń. „Podróż Srebrnego” to ciepła, poruszająca historia o sile marzeń oraz poszukiwaniu swojego miejsca na świecie. Może stanowić przyczynek do rozmowy z dziećmi o tym, że warto doceniać miejsce w którym żyjemy. Ono nas kształtuje, ma wpływ na naszą osobowość. Natomiast zawsze trzeba szukać swojej drogi, która niekiedy prowadzi daleko od rodzinnych stron. Gdziekolwiek jednak się jest, nie można odcinać się od własnych korzeni, bo one są częścią naszej tożsamości.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Bez „porządku moralnego”, uporządkowane współżycie jest nieustannie zagrożone i nieuchronnie atakowane. Głębokie przekonanie moralne kształtuje właśnie sumienie obywateli, pobudzając ich do ludzkiego i braterskiego współżycia, we wzajemnym poszanowaniu, w obustronnym zrozumieniu i obopólnej pomocy. W ten sposób miasto, jakkolwiek wielkie i rozproszone, będzie miało swoją duszę i nie będzie mogło nazywać się aglomeracją jednostek, które nie znają się wzajemnie, lecz raczej wielką rodziną, której członkowie za cel stawiają sobie zrozumienie siebie i wzajemne pomaganie sobie.

Społeczeństwo, w którym brak jest silnej inspiracji moralnej, które nie jest oświecane światłem z góry, które do życia ludzkiego i jego godności nie odnosi się z szacunkiem – nie będzie mogło stworzyć prawdziwych podstaw do odnowy życia ani podać pomocnej dłoni tym, co często są ofiarami egoizmu i braków, za które sami nie odpowiadają.

Jan Paweł II, *Rzymska wspólnota chrześcijańska w służbie niepodzielnej rzeczywistości miejskiej*, w: tegoż, *Nauczanie papieskie* V, 1, 1982, Poznań 1993, s. 100.

Jan Paweł II, *Wierzę w was*. Przemówienie do nieletnich oczekujących na wyrok, 6.01.1980, w: tegoż, *Nauczanie papieskie* III, 1, 1980, Poznań-Warszawa 1985, s. 17.

Jan Paweł II, *Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was*. List Apostolski Jana Pawła II do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, 31.03.1985, 7, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Warszawa 2005, s. 19.

Ukształtowana osobowość moralna stanowi (...) najistotniejszy wkład, jaki możecie wnieść do życia wspólnotowego, do rodziny, do społeczeństwa, do działalności zawodowej, a także do działalności kulturalnej czy politycznej – wreszcie do samej wspólnoty Kościoła, z którą jesteście, lub będziecie kiedykolwiek związani.

W istocie degradacja środowiska i degradacja społeczeństwa wyrządzają szczególną szkodę najsłabszym mieszkańcom planety. Zarówno wspólne doświadczenia życia codziennego, jak badania naukowe wskazują, że najpoważniejsze skutki wszystkich przestępstw przeciwko środowisku znoszą ludzie najubożsi.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Nie zapominajcie o dobroczynności i wzajemnej więzi (Hbr 13,16).

Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie; aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, by świat uwierzył, że Ty Mnie posłałeś. I także chwałę, którą Mi dałeś, przekazałem im, aby stanowili jedno, tak jak My jedno stanowimy (J 17,20-22).

Por. Iz 53,11; Łk 22,19;
1Kor 10,16-17; Flp 1,5.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Coraz bardziej pogłębia się wzajemna zależność ludzi. Rozszerza się ona stopniowo na całą ziemię. Jedność rodziny ludzkiej, obejmującej osoby cieszące się równą godnością naturalną, zakłada powszechne dobro wspólne. Domaga się ono organizacji wspólnoty narodów zdolnej zarządzać różnym potrzebom ludzi, zarówno na tych odcinkach życia społecznego, do których należą: wyżywienie, zdrowie, wychowanie, praca, jak i w pewnych specjalnych sytuacjach mogących tu i ówdzie występować (...) zaradzenia biedzie uchodźców rozproszonych po całym świecie (...) wspomagania emigrantów oraz ich rodzin (KKK 1911).

Por. KKK 1882; 1932;
2444; 2448.

IV. LITERATURA

4.1. WYBÓR LITERATURY

Berner R.S., *Jesień na ulicy Czereśniowej*, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2012.

Bogucka K., *Rok w mieście*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2015.

Ginko A., *Podróż Srebrnego*, wyd. Wilga, Warszawa 2014.

Koziół-Nowak M., *Rok na wsi*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2017.

Schneider L., *Zuzia jedzie na wieś*, wyd. Media Rodzina, Poznań 2010.

4.2. LITERATURA PRZEDMIOTU

- Benedykt XVI, enc. *Deus Caritas est*. O miłości chrześcijańskiej, wyd. M, Kraków 2006.
- Drożdż M., *Mediacyjno-integracyjna rola mediów w osobowych relacjach komunikacyjnych*, „*Studia Socialia Cracoviensia*” 6 (2014), nr 1 (10), s. 29-41.
- Franciszek, enc. *Laudato si'*. W trosce o wspólny dom, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.
- Jan Paweł II, enc. *Sollicitudo rei socialis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, wyd. M, Kraków 2006, s. 281-329.
- Jan Paweł II, enc. *Ut unum sint*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, wyd. M, Kraków 2006, s. 619-666.
- Jan Paweł II, *Rzymska wspólnota chrześcijańska w służbie niepodzielnej rzeczywistości miejskiej*, 25.01.1982, w: tegoż, *Nauczanie papieskie V*, 1, 1982, wyd. Pallottinum, Poznań 1993, s. 97-101.
- Jan Paweł II, *Wierzę w was*. Przemówienia do nieletnich oczekujących na wyrok, 6.01.1980, w: tegoż, *Nauczanie papieskie III*, 1, 1980, wyd. Pallottinum, Poznań-Warszawa 1985, s. 15-18.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Twardowski J., *Wieś*, w: tegoż, *Budzić nadzieję. Abecadło dziewięćdziesięciolatka*, wybór i oprac. A. Iwanowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR – Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2007, s. 272.
- Wojtyła K., *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, wyd. TN KUL, Lublin 2019.
- Wyszyński S., *Druga kromka chleba*, wyd. Soli Deo, Warszawa 2019.
- Wyszyński S., *Idącym w przyszłość*, wyd. Soli Deo, Warszawa 1998.
- Wyszyński S., *Kromka chleba*, wyd. Soli Deo, Warszawa 2008.
- Wyszyński S., *Miłość i sprawiedliwość społeczna. Rozważania społeczne*, wyd. Pallottinum, Poznań 2001.

Wyszyński S., *Miłość na co dzień. Rozważania*, wyd. Soli Deo, wyd. Apostolicum, Warszawa-Ząbki 2001.

4.3. FILMOGRAFIA

Bracia Koala. Urodzinowa niespodzianka Paty, [online:] <https://www.youtube.com/watch?v=U8HI9qbG-o4> [dostęp: 19.02.2020].

